

HAMSHIRALIK ISHINING TIBBIYOTDAGI AHAMIYATI VA BEMOR PARVARISHIDAGI ROLI

Halilova Nilufar Mamurjanovna

Ibragimova Muazzam,

Normatova E'zoza,

Maxmudova Madina

(OXI yo'nalishi talabalari)

ZARMED UNIVERSITETI,

SAMARQAND KAMPUSI

Mavzuning dolzarbligi: Zamonaviy tibbiyot tizimida hamshiralik ishi muhim o'rin egallaydi. Hamshiralar nafaqat bemorlarga tibbiy yordam ko'rsatishda, balki kasalliklarning oldini olish, bemorlarni parvarish qilish va sog'lom turmush tarzini targ'ib qilishda ham muhim rol o'ynaydi. Aholining sog'lig'ini saqlash va davolash jarayonida hamshiralarning kasbiy malakasi hamda bilim darajasi katta ahamiyatga ega. Shu sababli hamshiralik ishini rivojlantirish va uning samaradorligini oshirish bugungi kunda dolzarb masalalardan biri hisoblanadi.

Kalit so'zlar: hamshiralik ishi, bemor parvarishi, tibbiy xizmat, hamshira faoliyati, sog'liqni saqlash, profilaktika, davolash jarayoni.

Tadqiqotning maqsadi: Hamshiralik ishining bemorlarni parvarish qilishdagi ahamiyatini o'rganish hamda hamshiralik xizmatining tibbiyot tizimidagi rolini tahlil qilish.

Tadqiqot materiallari va usullari: Tadqiqot jarayonida tibbiyot muassasalarida faoliyat yuritayotgan hamshiralar faoliyati o'rganildi. Tadqiqot uchun ilmiy adabiyotlar, darsliklar, tibbiy maqolalar hamda kuzatuv usullaridan foydalanildi. Shuningdek, bemorlarni parvarish qilish jarayonida hamshiralarning kundalik faoliyati, bemor bilan muloqoti va tibbiy manipulyatsiyalarni bajarish jarayoni tahlil qilindi. Biz bu tadqiqotda hamshiralik ishining bemorlarni parvarish qilishdagi ahamiyatini o'rganish maqsadida olib bordik.

Tadqiqotda 20–30 nafar hamshira va 40–50 nafar bemor ishtirok etdi. Ishtirokchilar turli bo'limlarda (terapiya, jarrohlik, poliklinika bo'limlari) faoliyat olib borayotgan yoki davolanayotgan shaxslar orasidan tanlab olindi. Tadqiqot jarayonida hamshiralarning bemorlarni parvarish qilish jarayonidagi faoliyati, ularning tibbiy manipulyatsiyalarni bajarishdagi ko'nikmalari hamda bemorlar bilan muloqoti kuzatildi. Tadqiqot davomida quyidagi usullardan foydalanildi:

Birinchidan, **kuzatuv usuli** yordamida hamshiralarning kundalik ish faoliyati, bemorlarni parvarish qilish jarayoni, dori vositalarini berish, gigiyenik muolajalarni amalga oshirish hamda bemorlarning umumiy holatini nazorat qilish ishlari o'rganildi.

Ikkinchidan, **so'rovnoma (anketa) usuli** qo'llanilib, hamshiralar va bemorlar o'rtasida so'rov o'tkazildi. So'rovnoma orqali hamshiralik xizmatining sifati, bemorlarning parvarishdan qoniqish darajasi hamda hamshiralar faoliyatidagi muhim jihatlar aniqlandi.

Uchinchidan, **ilmiy adabiyotlarni tahlil qilish usuli** orqali hamshiralik ishiga oid zamonaviy ilmiy manbalar, tibbiy maqolalar va o'quv qo'llanmalar o'rganildi hamda ularning natijalari umumlashtirildi.

Shuningdek, tadqiqot natijalarini qayta ishlash jarayonida **statistik tahlil usullari** qo'llanildi. Olingan ma'lumotlar taqqoslanib, tahlil qilindi va umumiy xulosalar chiqarildi.

Tadqiqot davomida olingan natijalar hamshiralik ishining bemorlarni davolash va parvarish qilish jarayonidagi muhim ahamiyatga ega ekanligini ko'rsatdi. Mazkur natijalar hamshiralik xizmatining sifatini yanada oshirish hamda bemorlar salomatligini yaxshilashga qaratilgan tavsiyalar ishlab chiqish imkonini berdi. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, hamshiralar bemorlarni davolash jarayonida shifokor bilan birgalikda ishlaydi va davolash samaradorligini ta'minlashda muhim rol o'ynaydi. Hamshiralar bemorning umumiy holatini kuzatib boradi, dori vositalarini o'z vaqtida berish, tibbiy muolajalarni bajarish hamda bemorning gigiyenik holatini nazorat qilish kabi vazifalarni bajaradi.

Ularning bemor bilan to'g'ri muloqoti, mehribonligi va e'tibori bemorning davolanish jarayoniga ijobiy ta'sir ko'rsatadi. Bundan tashqari, hamshiralar kasalliklarning oldini olish, sog'lom turmush tarzini targ'ib qilish va sanitariya-gigiyena qoidalariga rioya etishni tushuntirish orqali profilaktik ishlarni ham amalga oshiradi.

Natijalar: O'tkazilgan tadqiqot natijalari hamshiralik ishining bemorlarni parvarish qilish jarayonida muhim ahamiyatga ega ekanligini ko'rsatdi. Tadqiqot davomida hamshiralar faoliyati kuzatildi hamda bemorlar va tibbiyot xodimlari o'rtasida so'rovnoma o'tkazildi. Kuzatuv natijalariga ko'ra, hamshiralar bemorlarning umumiy holatini muntazam nazorat qilib borishi, dori vositalarini o'z vaqtida berishi hamda gigiyenik parvarishni amalga oshirishi bemorlarning sog'ayish jarayoniga ijobiy ta'sir ko'rsatishi aniqlandi. Ayniqsa, operatsiyadan keyingi davrda hamshiralarning doimiy kuzatuvi bemorlarning asoratlar rivojlanishining oldini olishda muhim rol o'ynashi kuzatildi.

So'rovnoma natijalariga ko'ra, bemorlarning aksariyati hamshiralarning e'tibori va parvarishidan qoniqish bildirgan. Bemorlarning taxminan 75–80 foizi hamshiralarning mehribonligi, mas'uliyati va kasbiy ko'nikmalarini yuqori baholagan.

Shuningdek, bemorlar hamshiralar tomonidan berilgan maslahatlar va tavsiyalar ularning davolanish jarayoniga ijobiy ta'sir ko'rsatganini ta'kidlashgan.

Tadqiqot natijalariga ko'ra, hamshiralar tomonidan olib borilgan to'g'ri parvarish, sanitariya-gigiyena qoidalariga rioya qilish hamda bemorlar bilan samarali muloqot qilish davolash jarayonining samaradorligini oshiradi. Bundan tashqari, hamshiralarning kasbiy bilim va ko'nikmalarini doimiy ravishda oshirib borish tibbiy xizmat sifatini yaxshilashga xizmat qiladi.

Xulosa. Hamshiralik ishi sog'liqni saqlash tizimining muhim tarkibiy qismi hisoblanadi. Hamshiralar bemorlarni parvarish qilish, davolash jarayonini nazorat qilish hamda kasalliklarning oldini olishda katta ahamiyatga ega. Sifatli hamshiralik xizmati bemorlarning tezroq sog'ayishiga, davolash samaradorligining oshishiga va bemorlarning hayot sifatini yaxshilashga yordam beradi. Shu sababli hamshiralarning kasbiy bilim va ko'nikmalarini oshirish, ularni zamonaviy tibbiy texnologiyalar bilan tanishtirish hamda doimiy malaka oshirish kurslarini tashkil etish muhim hisoblanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Potter P.A., Perry A.G. **Fundamentals of Nursing**. – St. Louis: Elsevier, 2021.
2. Kozier B., Erb G., Berman A. **Kozier and Erb's Fundamentals of Nursing**. – New York: Pearson Education, 2020.
3. Smeltzer S., Bare B. **Brunner & Suddarth's Textbook of Medical-Surgical Nursing**. – Philadelphia: Lippincott Williams & Wilkins, 2019.
4. Abduraxmonov A.A. **Hamshiralik ishi asoslari**. – Toshkent: O'qituvchi, 2021.
5. Karimov Sh.I., Ahmedov A. **Odam anatomiyasi va fiziologiyasi**. – Toshkent, 2020.
6. O'zbekiston Respublikasi Sog'liqni saqlash vazirligi. **Hamshiralik amaliyoti bo'yicha uslubiy qo'llanma**. – Toshkent, 2022.
7. WHO (World Health Organization). **Nursing and Midwifery Global Standards**. – Geneva, 2021.
8. Alligood M. **Nursing Theorists and Their Work**. – Elsevier, 2020.